

Joanna Andrzejuk, Teresa Modzelewska – nauczyciele bibliotekarze Centrum Edukacji Nauczycieli w Białymstoku, Filii w Bielsku Podlaskim.

PODLASIE – kraina wielu kultur

SCENARIUSZ WYSTAWY

Wystawa została zorganizowana przez pracowników Biblioteki Pedagogicznej Centrum Edukacji Nauczycieli Filia w Bielsku Podlaskim w związku z Europejskim Rokiem Dialogu Międzykulturowego.

Celem wystawy było prezentacja Podlasia jako miejsca przenikania się wielu kultur. Od wieków w pejzażu Podlasia współistnieją obok siebie strzeliste wieże kościołów, złote kopuły cerkwi, meczety, zbory i inne domy modlitwy. Jest to zatem region Polski, który posiada wspaniały atut – stanowi on niezaprzeczalnie jedyną w swoim rodzaju

... krainę kościołów, cerkwi, meczetów i synagog ...

Ukazanie wielokulturowości Podlasia, jego walorów przyrodniczych oraz prezentacja dzieł twórców ludowych zamieszkujących nasz region to główny cel wystawy.

Cele szczegółowe brzmiały następująco:

- prezentacja walorów przyrodniczych Podlasia,
- zapoznanie z tradycjami ludowymi i obrzędowością regionu,
- zaprezentowanie niektórych wytworów twórców lokalnych,
- kształtowanie postaw otwartości na inne kultury i narody.

Ekspozycje na wystawę zostały zgromadzone przez pracowników biblioteki. Literatura pochodziła ze zbiorów biblioteki Filii CEN w Bielsku Podlaskim oraz Gminnej Biblioteki Publicznej i Biblioteki Zespołu Szkół w Boćkach. Ekspozycje wypożyczyliśmy z prywatnych zbiorów osób zaprzyjaźnionych z Biblioteką – rękodzieła użyczyły nam współczesne twórcynie ludowe z Rajska – Irena Tiszuk i Nadzieja Nikołajuk. Zaprezentowano też prace uczniów Szkoły Podstawowej w Chrańkach powstałe w ramach projektu „Mentorzy Kultury Regionalnej”.

Do ekspozycji wykorzystano stoły, tablicę korkową, półki ekspozycyjne oraz parapety okien w czytelnicy. Całość wystawy podzielono na części, prezentujące odpowiednio: historię Bielska Podlaskiego, wystawę fotografii o walorach przyrodniczych Podlasia, dawne narzędzia stosowane w gospodarstwie domowym, współczesne dzieła twórców ludowych, a także literaturę podkreślającą wielokulturowość i wieloreligijność naszego regionu.

ELEMENTY EKSPOZYCJI

Tablica główna:

Tablica z tytułem wystawy „Podlasie – kraina wielu kultur”, zawierała informacje związane z obchodami Europejskiego Roku Dialogu Międzykulturowego. Umieszczono na niej zdjęcia prezentujące wielokulturowość Podlasia.

Półki ekspozycyjne:

Półka I

Zgromadzono na niej literaturę z zakresu edukacji regionalnej, edukacji międzykulturowej, o obrzędowości, tradycjach i zwyczajach.

Kolejne półki to część wystawy, która prezentuje historię Bielska Podlaskiego, jego zabytki oraz publikacje dotyczące historii miasta.

Półka II

Umieszczono na niej pocztówki prezentujące Bielsk Podlaski w okresie międzywojennym. (Bielsk Podlaski w starej pocztówce / tekst Alina Dębowska, Katarzyna Sołub; Muzeum w Bielsku Podlaskim. – Białystok : Muzeum Podlaskie w Białymstoku, [2006])

Półka III

Umieszczono na niej ryciny i akwarele Władysława Pietruka prezentujące m.in. zabytki architektoniczne Bielska Podlaskiego.

(Bielsk Podlaski : w rysunkach Władysława Pietruka / Władysław Pietruk. – Białystok : Władysław Pietruk, 2000)

Obok półek stworzono kącik z literaturą dotyczącą Bielska Podlaskiego. Umieszczono tam również herb miasta oraz mapę miasta z zaznaczonymi na niej zabytkami, miejscami uznanymi za atrakcje turystyczne. Na tablicy umieszczono również zdjęcia prezentujące zabytki Bielska Podlaskiego.

Literatura zgromadzona to m.in.:

- Bielsk Podlaski : dzieje miasta / Henryk Kosieradzki. – Bielsk Podlaski : Miejska Rada Narodowa : Naczelnik Miasta Bielska Podlaskiego, 1987
- Bielsk Podlaski : miasto pogranicza / Krystyna Mazuruk, Doroteusz Fionik. – Bielsk Podlaski : „Orthdruk”, 2003
- Bielsk Podlaski : miasto serdecznie nam bliskie / Henryk Kozieradzki, Jerzy Piontkowski. – Bielsk Podlaski : Towarzystwo Przyjaciół Bielska Podlaskiego, 1997
- Bielsk Podlaski : studia i materiały do dziejów miasta / [red.] Zbigniew Romaniuk. – Bielsk Podlaski : Towarzystwo Przyjaciół Bielska, 1999
- Bielsk Podlaski / tekst Jan Podziewski. – Białystok, KAW, 2005
- Bielska Straż Ogniowa : ponad 100 lat tradycji pożarniczej : 55 lat istnienia Zawodowej Straży Pożarnej w Bielsku Podlaskim / Krystyna Mazuruk. – Bielsk Podlaski : Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku Podlaskim, 2006
- Dawna ziemia bielska i jej częstkowa szlachta / Zygmunt Gloger ; wstęp Adam Dobroński. – Łomża : Oficyna Wydawnicza STOPKA, 2005
- Miasto Bielsk / Józef Jaroszewicz ; wstęp Bazyli Białokozowicz. – Bielsk Podlaski : Stowarzyszenie Muzeum Małej Ojczyzny w Studziwodach, 2007

- Pieśni Ziemi Bielskiej : gmina Orla / zebrał i oprac. Stefan Kopa. – Bielsk Podlaski : Stowarzyszenie Muzeum Małej Ojczyzny w Studziwodach, 2006

Parapety okien:

Parapety okien i okna to kolejna część wystawy prezentująca walory przyrodnicze i kulturowe Podlasia. Umieszczono na nich wystawę fotografii o tematyce regionalnej, autorstwa Teresy Modzelewskiej.

Na parapetach ustawiono albumy prezentujące piękno podlaskiej ziemi, jej różnorodność kulturową.

Literatura zgromadzona to m.in.:

- Atlas gwar wschodniosłowiańskich Białostoczczyzny. T.1 / pod red. Stanisława Glinki, Antoniny Obrębskiej-Jabłońskiej i Janusza Siatkowskiego. – Warszawa : PAN, 1980
- Bożnice Białostoczczyzny / Tomasz Wiśniewski. – Białystok : Dom Wydawniczy „David”, 1992
- Dziedzictwo archeologiczne Podlasia i Grodzieńszczyzny / teksty Krystyna Bieńkowska, Natallia Kiziukiewicz. – Białystok : Muzeum Podlaskie w Białymstoku, 2006
- Dzieje parafii rzymskokatolickiej w Brańsku / ks. Eugeniusz Borowski. – Brańsk : Towarzystwo Przyjaciół Brańska, 1995
- Podlasie : przewodnik / Tadeusz Glinka, Marian Kamiński, Marek Piasecki, Krzysztof Przygoda, Andrzej Walenciak. – Warszawa : MUZA SA, 1997
- Powiat Bielski zaprasza / Edmund Burel, Alina Dębowska, Katarzyna Sołub; Starostwo Powiatowe w Bielsku Podlaskim. – [Bielsk Podlaski] : Oficyna Wydawnicza „Między niebem a ziemią” Andrzej Sokółski, 2006
- Prawosławie w Polsce /red. Anna Radziukiewicz; zdjęcia Marek Dolecki i inni. – Białystok : Wydawnictwo „Arka”, 2000
- Rezydencja Sapiehów w Dubnie / pod red. Haliny Karwowskiej i Aleksandra Andrzejewskiego. – Białystok : Muzeum Podlaskie w Białymstoku, 2007
- Sanktuarium św. Antoniego Padewskiego w Boćkach / zebrał i oprac. ks. Zdzisław Młynarski. – Wyd. 2. – Boćki : Zdzisław Młynarski, 2001
- Studia nad gwarami Białostoczczyzny : morfologia i słownictwo / praca zbiorowa pod red. E. Mułkowej i I. Maryniakowej. – Warszawa : PWN, 1984
- Ścieżkami prawosławia : Białostoczczyzna / pod red. Anny Radziukiewicz. – Białystok : Prawosławna Organizacja Sportowa Rzeczypospolitej Polskiej, 1997
- Śladami Tatarów Polskich / Joanna Sokółska, Henryk Leniec, Ali Miśkiewicz, Ryszard Saciuk. – Supraśl : „Sorex”, 1994
- Święta Góra Grabarka / tekst Anna Radziukiewicz; zdjęcia Marek Dolecki. – Białystok : „Orthdruk”, 1995
- Tatarskim szlakiem / Leonard Budryk. – Bielsk Podlaski : Spółdzielnia Inwalidów „Przyszłość”, 1984
- Teksty gwarowe z Białostoczczyzny z komentarzem językowym / praca zbiorowa pod red. A. Obrębskiej- Jabłońskiej. – Warszawa : PWN, 1972
- Ziemia Brańska. T.4 / oprac. redakcyjne Zbigniew Romaniuk. – Brańsk : Towarzystwo Przyjaciół Brańska, 1995

- Związek Nauczycielstwa Polskiego w Brańsku i okolicach / Zbigniew Romaniuk, Jarosław Rusakiewicz. – Brańsk : Oddział ZNP w Brańsku, 2006

Stoły:

Na stołach zgromadzono eksponaty wykorzystywane dawniej w gospodarstwie domowym: waga (bezmian), cep, kołowrotek, lampa naftowa, tarcza do prania, żelazko z „duszą”, magiel ręczny, narzędzia do obróbki lnu, prawidła szewskie, sito, dzbanki gliniane, kapy, obrusy, makatki, ręczniki wyszywane, i inne.

Odrębnie wydzielone zostały wyszywane ręczniki i poszewki na poduszki Ireny Tiszuk z Rajska, koszyki wykonane z kordonka przez Nadzieję Nikołajuk oraz prace dzieci ze Szkoły Podstawowej w Chrańkach.